

Ledenbericht

3e jaargang, no. 2 - juni 2017

Den Haag-Haaglanden
HUMANISTISCH
VERBOND

Van de redactie

Met de viering van de Wereld Humanismedag en het Humanistisch Café in juni sluiten we de activiteiten van vóór de zomer af. Maar, we zijn al weer druk bezig om ook in het najaar en de winter weer een interessant programma aan te bieden. Dat dit veel tijd en energie van het bestuur vraagt, zal duidelijk zijn. Want we zijn ook ambitieus.

Om die ambities in daden om te zetten hebben we versterking nodig. Een van de bestuursleden heeft aangegeven eind van het jaar te willen stoppen met het bestuurswerk. We zijn daarom op zoek naar een

nieuw bestuurslid. Maar ook voor de organisatie van het jaarprogramma hebben we versterking nodig. We doen dan ook een beroep op de leden om actief in het HV te worden, of dit bekend te maken binnen de eigen familie of vrienden- en kennissenkring.

Marjan Duijm heeft op een eerdere oproep gereageerd en zet zich momenteel in als ondersteuner van het bestuur. Marjan is inmiddels gepensioneerd en heeft vanuit haar vroegere bestuursfuncties bij Humanitas en Humanistisch Verbond veel

kennis en ervaring en een breed netwerk. Ze heeft met veel enthousiasme al zaken opgepakt en komt met nieuwe ideeën. Zo heeft ze het bestuur op 3 juni jl. vertegenwoordigd op een door de afdeling Rotterdam-Rijnmond georganiseerde regio-bijeenkomst, zie elders in dit blad.

Het bestuur vormt een goed team. Er is een prettige sfeer en een goede onderlinge verstandhouding. Schroom dus niet ons te komen versterken en u aan te melden. Elders in dit blad vindt u nadere informatie.

Bundel Wandelingen

Dit jaar is het Humanistisch Verbond Den Haag-Haaglanden in samenwerking met Jos de Wit gestart met het organiseren van thematische wandelingen.

De eerste wandeling vond plaats op 11 maart. Verzameld werd op het Binnenhof. Vandaar uit werd 'een rondje Hofvijver' gelopen. De wandeling stond in het teken van de landelijke verkiezingen en leidde langs beelden van historische personen die bijgedragen hebben aan de Nederlandse democratie. Centraal in de filosofische overwegingen

stonden 'BN-ers' als Willem van Oranje, Johan van Oldenbarnevelt, Johan de Witt, koning Willem II, Thorbecke en Willem Drees.

De tweede wandeling was op 20 mei, en had als titel Van Spinoza naar Voltaire: een Haagse reis door de Verlichting. Deze wandeling ging langs plaatsen in Den Haag waar beroemde Verlichtingsfilosofen zoals Spinoza en Voltaire gewoond hebben. Dat Nederland, of liever gezegd de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, een geliefde plek was voor de Verlichtingsfilosofen blijkt wel uit het feit dat veel van hen kortere of langere tijd in Den Haag gewoond hebben.

Tijdens de Midwinterviering in 2016 gaf Jos de Wit een korte inleiding over filosofen in relatie tot Scheveningen. Daarnaast heeft Jos ook filosofische natuurwandelingen georganiseerd.

De wandelingen zijn populair en steeds volgeboekt. Gezien ook het succes van het boekje 'Een grote taak weggelegd' Herinneringsboekje naar aanleiding van 70 jaar Humanistisch Verbond 1946-2016, is besloten de wandelingen eveneens te bundelen in een boekje. Op dit moment zijn daartoe de eerste acties genomen. Het boekje zal volgens planning eind dit jaar uitkomen.

Boekje Een grote taak weggelegd, Herinneringsboekje naar aanleiding van 70 jaar Humanistisch Verbond 1946-2016

Het boekje werd op 30 maart jl. gepresenteerd in Internationaal Perscentrum Nieuwspoort. Het boekje is ook te bestellen. De kosten zijn € 12,50 inclusief verzendkosten. Bestellen via:

info@humanistischverbondenhaag.nl.

Terugblik Algemene Ledenvergadering 13 april 2017

Op de ALV kwamen de volgende punten aan de orde: een power point presentatie door Marco Oostdijk over de ideeën rond een Huis van de Mens, de jaarstukken 2016, het jaarprogramma 2017 en herbenoeming van het bestuur.

Over het Huis van de Mens, zie elders in dit Ledenbericht. De overige vergaderstukken zijn in pdf te vinden op de website: www.humanistischverbondenhaag.nl onder Actueel.

Herkiesbaar waren Henk Bakker (voorzitter), Inge Camfferman (secretaris), Kees Overmeer (penningmeester), Marianne Banning (lid), Hans Gouweleeuw (lid) en Luc Meuwese (lid). Alle werden herbenoemd.

Andere punten die aan de orde kwamen waren het teruglopen van de belangstelling voor de Humanistische Café's en de span of control van het bestuur. Ter vergadering werd een aantal suggesties gedaan, waarmee het bestuur aan de slag gaat.

Agenda 2017

donderdag 29 juni

Humanistisch Café - aanvang 17.30 uur
Wat kan Afrikaanse filosofie ons leren?
door Luc Meuwese

dinsdagen 5, 12 en 19 september

aanvang 19.00 u
Bezinningsbijeenkomsten door Jos de Wit

dinsdag 19 september

Prinsjesdagviering - Grote Kerk
aanvang 10.30 uur

zondag 24 september

Peace in the Park - Paleistuin - hele dag

donderdag 28 september

Humanistisch Café - aanvang 17.30 uur

donderdag 26 oktober

Humanistisch Café - aanvang 17.30 uur
Levensverhaal van en door Judith Lorand,
Hongaarse vluchteling van 1956

donderdag 30 november

Humanistisch Café - aanvang 17.30 uur

donderdag 21 december

Midwinterviering

In voorbereiding voor na de zomer-
periode:

- Cursus Levenskunst door Peter Harteloh

- Cursus Andere kopstukken van het hu-
manisme door Jos de Wit

- Lezingen/Boekpresentaties in samen-
werking met De Vrijplaats:

- Joep Dohmen, Levenskunst
- Ton de Kok, Wat is God
- Peter Harteloh, Humanistische
Levenskunst

- Socrateslezing in Den Haag i.s.m. het
landelijke HV-bureau

Alle activiteiten vinden, tenzij anders vermeld,
plaats in het Koorenhuis, Prinsegracht 27.
Zie voor verdere informatie over de activitei-
ten onze website:

www.humanistischverbondenhaag.nl
of de landelijke HV-website.

Huis van de Mens

Het landelijk bureau is momenteel bezig met een verkenning naar de mogelijkheden van een Huis van de Mens in Nederland, gestoeld op het Belgische model. Op de landelijke Algemene Ledenvergadering van 26 november 2016 zijn de plannen om herkenbare, aantrekkelijke, lokale en humanistische ontmoetingsplekken te realiseren voor het eerst gelanceerd.

Gesprekken worden onder andere gevoerd met de afdelingen Utrecht en Groningen om te kijken of hier al een dergelijk 'Human Huis' zou kunnen starten. Marco Oostdijk heeft van het landelijk bureau de opdracht gekregen zich eveneens te oriënteren op het Huis van de Mens.

In België staan al Huizen van de Mens in Antwerpen, Brussel, Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. De huizen zijn vrijzinnig humanistisch, waarbij drie belangrijke inhoudelijke thema's centraal staan: zingeving, informatie en onderwijs.

De huizen vallen onder vereniging *deMens.nu*, een koepel van 36 vrijzinnig humanistische verenigingen, die weer is aangesloten bij de Unie Vrijzinnige Verenigingen, met 37 lid verenigingen. De Huizen van de Mens worden in België gesubsidieerd door de overheid.

Bij het Huis van de Mens kun je terecht voor informatie, een luisterend oor, voor humanistische begeleiding, de viering van belangrijke momenten in je leven, zoals geboorte, huwelijk en dood, maar ook bij veranderingen, en voor activiteiten.

huis
van de **mens**
is vrijzinnig humanistisch

Ter inspiratie is voor juni aanstaande een werkbezoek gepland naar een van de Huizen van de Mens in België, om te kijken en te leren hoe het daar loopt, en wat we hiervan zouden kunnen overnemen, of juist niet. Marjan Duijm zal als afgevaardigde van HV Den Haag-Haaglanden deelnemen aan het werkbezoek.

De power point presentatie van Marco Oostdijk bevatte onder andere de volgende ingrediënten voor een Huis van de Mens: het realiseren van een eigen centrum met een eigen gezicht en front office, het versterken van het imago van HV en het humanisme, werving van leden en bezoekers, samenwerking tussen humanistische partners in een alliantie, versterken van het maatschappelijk debat en het bieden van ondersteuning op verschillende gebied.

Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging (HVV) in België

Het HVV aanbidt geen god, maar helpt zinzoekers wel om op een zinvolle manier in het leven te staan. In de eerste plaats door vrij onderzoekend in het leven te staan, alles aan een kritische blik te onderwerpen en gezagsargumenten te verwerpen. In de tweede plaats door de existentiële onzekerheid die ons rest te aanvaarden en niet te zien als een probleem dat moet opgevuld worden met een god, een verslaving, etc. In de derde plaats geloven ze in menselijkheid als alternatief voor de economische rat race. De HVV heeft een atheïstische wereldbeschouwing, maar wil dit niet politiek opleggen.

Nieuwe leden

Jaarlijks melden zich tientallen nieuwe leden zich bij HV Den Haag-Haaglanden. Ze worden via het secretariaat van harte welkom geheten.

Binnenkort starten we er mee dat de voorzitter, Henk Bakker, telefonisch contact opneemt met de nieuwe leden. We willen dat de leden zich thuis voelen in het HV. Vandaar deze nieuwe actie.

Humanisme en Renaissance

Het renaissance-humanisme was een intellectuele beweging in de tijd van de renaissance, die voor het eerst door Francesco Petrarca op gang werd gebracht en belichaamd. Florence was het voornaamste centrum van waaruit in de 15e en 16e eeuw het gedachtegoed zich in meer of mindere mate verspreidde over het merendeel van Europa.

In de eerste plaats ging het om een literair geïnspireerde onderwijsbeweging. De humanisten waren voorstander van een uitgebreide hervorming van het onderwijs, waarvan zij hoopten dat deze voor een optimale ontwikkeling van de menselijke mogelijkheden door een combinatie van kennis en deugd zou zorgen.

Humanistisch onderwijs moest de mens in staat stellen zijn ware bestemming te ontdekken en door navolging van de klassieke voorbeelden een ideale mensheid verwezenlijken. Een waardevolle, waarheidsgetrouwe inhoud en een vervolmaakte taalvorm gingen voor humanisten hand in hand. Taal- en letterkunde speelde in het humanistische onderwijsprogramma dan ook een belangrijke rol.

Kenmerkend voor humanisten was het besef tot een nieuw tijdperk te behoren, en zich af te keren van de voorgaande eeuwen, de middeleeuwen. Hiertegenover werd de oudheid als absolute toonaangevende norm voor alle levenssferen gesteld.

Het optreden van de humanisten heeft grote verandering in het gebruik van het Latijn teweeggebracht. Voor hen vormden de aan de rede appellerende heidense en christelijke teksten uit de oudheid een belangrijke inspiratiebron. Daarom richtten ze hun aandacht op de klassieke schrijvers en hun navolgers.

In de dertiende eeuw kwam het humanisme met zijn belangstelling voor het klassieke Latijn op diverse plaatsen in Italië, met name Padua, tot ontwikkeling. Petrarca was de eerste humanist die met groot succes teksten uit de oudheid verzamelde en bestudeerde, en er zich systematisch op toelagde het middeleeuwse Latijn van zich af te schudden en een levender en soepeler, en dus meer klassiek Latijn te schrijven.

Het humanisme verspreidde zich vanuit Italië over heel Europa. Daarbij verschilden de ontvankelijkheid voor nieuwe ideeën in de verschillende landen zich sterk. Niet in

alle delen van Europa vonden de humanistische ideeën weerklank. Verschillend waren ook de bevolkingslagen, die in de verschillende landen als drager van een humanistische beweging in aanmerking kwamen. Zo moest het humanisme zich aanpassen aan de specifieke omstandigheden en behoeften van een land en specifieke weerstanden binnen een land zien te overwinnen.

Een van de consequenties van het humanistisch denken was dat men in de 16e eeuw meer belangstelling begon te hechten aan wereldlijke aangelegenheden. Door de economische opkomst van de burgerij ontstond een klasse tussen de adel en de armen. Deze steeds machtiger en rijker wordende stedelijke middenklasse richtte zich ook op muziek, en verlangde van de componisten wat meer zinnenprikkelender composities.

De muziek bleef liturgische doelen dienen, maar de wereldlijke muziek was sterk in opkomst. Omdat zij in tegenstelling tot kerkmuziek niet aan gevestigde tradities gebonden was, leende de wereldlijke muziek zich ook beter voor allerlei experimenten.

Tot de wereldlijke muziek behoorde de volksmuziek. Componisten gebruikten melodieën uit volksliederen in genres die zeer populair waren in Europa. In Frankrijk het chanson, in Engeland de carol, in Duitsland het lied en in Italië de frottola. Toch horen deze genres niet tot de volksmuziek. Het was muziek die vooral populair was bij de hoven.

Naast deze populaire vaak wat luchtigere genres ontstond meer ernstige en verheven muziek uitsluitend gericht op de hogere maatschappelijke klasse. Deze beperkte en bevoorrechte groep kon het zich veroorloven zich uitgebreid met kunst bezig te houden. Deze kunstmuziek, *musica reservata*, stelde hoge eisen aan beoefenaar en luisteraar.

Tot deze kunstmuziek behoorde het madrigaal. Het was muziek voor de aristocraten, vertegenwoordigers van de hoogste maatschappelijke klasse en muziekkenners. Het werd het meest bekende en beoefende genre

in die kringen. Door het madrigaal groeide Italië voor het eerst in haar geschiedenis uit tot het centrum van de Europese muziek.

Madrigalen waren ernstig en verheven van toon en teksten waren in de begintijd vaak van vooraanstaande dichters, zoals Petrarca. En daarin ligt dan weer de verbinding met het humanisme. De term madrigaal komt waarschijnlijk van het Latijnse *matricale*, moedertaal, toen dus Italiaans in plaats van Latijn.

De hernieuwde belangstelling voor de oude Griekse en Romeinse cultuur beïnvloedde het denken over muziek en humanisme. Muziek bewoog zich van een getalswetenschap naar een expressieve kunst, gelijkwaardig aan retorica, leer van de welsprekendheid. Humanisten moedigden componisten aan emoties in muziek uit te drukken en daarmee de ethosleer weer nieuw leven in te blazen. Oude Griekse verhandelingen over muziek werden vertaald in het Latijn, waarmee deze voor het eerst toegankelijk werden voor de Europese lezer.

Ethosleer is het geloof dat muziek morele kwaliteiten bezit en menselijk karakter en gedrag kan beïnvloeden. Aristoteles schreef dat muziek de gemoedsteestanden - passies, hartstochten - imiteert en dat luisteren naar verkeerde muziek het karakter van een persoon negatief beïnvloedt, de theorie van imitatie. Plato en Aristoteles geloofden beiden dat er in het onderwijs een evenwichtige verhouding moet zijn tussen lichamelijke oefening en muziek. Pas dan kan er een gezonde persoonlijkheid worden ontwikkeld.

Als we onze verhalen delen, delen we stukjes van het leven zelf. Delen we onze hoop, onze dromen, onze angsten, vragen en antwoorden, onze fouten en successen. Een heel simpel maar eerlijk idee, praat niet alleen over humanisme maar laat het zien. Humanisme is het naar boven brengen, naar voren halen, in het licht zetten, het vertellen en delen van verhalen en al helemaal in een universele taal, die van de muziek.

Oproep

Vrijwilligers gevraagd!

Het bestuur van HV Den Haag-Haaglanden is op zoek naar versterking. We zoeken nieuwe bestuurder en vrijwilligers die een handje willen komen helpen.

Als bestuurslid en ook als vrijwilliger onderschrijf je de uitgangspunten van het humanisme. Het bestuur werkt vanuit een taakverdeling en bestaat momenteel naast de voorzitter uit een secretaris, een penningmeester en drie leden. Een van de leden heeft aangegeven eind dit jaar het bestuur te verlaten. Het bestuur wordt secretariaal ondersteund door een vaste vrijwilligster. Het bestuur vergadert eenmaal per maand, met uitzondering van de maanden juli en augustus. De vergaderingen worden voorbereid door de secretaris. Het bestuurslidmaatschap is onbezoldigd.

Jaarlijks organiseert het bestuur een Algemene Ledenvergadering, Humanistische Café's, de Wereld Humanismedag, de Humanistische Prijs Haaglanden (eenmaal per 2 jaar), de Midwinterviering, lezingen en excursies. Viermaal per jaar wordt het Ledenbericht uitgebracht en berichtgeving gebeurt verder per e-mailattending, persberichten en publicaties op websites. Voor het organiseren van activiteiten zijn we op zoek naar vrijwilligers.

Wie belangstelling heeft tot het bestuur toe te treden of zich als vrijwilliger in te zetten verzoeken we op de oproep te reageren.

Reacties kunnen gestuurd worden naar: Het Bestuur van het Humanistisch Verbond afdeling Den Haag-Haaglanden Prinsegracht 27 2512 EW Den Haag, e-mail: info@humanistischverbondenhaag.nl.

Afstemming met de regio

Op zaterdag 3 juni jl. organiseerde de afdeling Rotterdam Rijnmond een bijeenkomst voor omliggende HV-afdelingen. Marjan Dijm nam namens de Haagse afdeling aan het overleg deel. Verder waren aanwezig de afdelingen Midden-Holland, Drechtsteden en Delft. De afdeling Leiden was verhinderd. Namens het landelijk bureau nam Maartje Liebrechts deel aan de bijeenkomst.

Per afdeling werd een overzicht gegeven van activiteiten, knelpunten en toekomstplannen. Zo organiseert de afdeling Drechtsteden naast andere activiteiten regelmatig zondagochtendbijeenkomsten, met als thema Stil de Tijd.

HV Midden-Holland stelt elk half jaar een thema vast – dit was in de eerste helft van

2017 populisme – als basis voor de Humanistische Café's en Humanistische Thema-bijeenkomsten. Ook heeft deze afdeling een leesgroep. HV Rotterdam Rijnmond is lid van het samenwerkingsverband binnen de Stichting Veelkleurige Religies Rotterdam. Vandaaruit wordt een groot aantal activiteiten in de vorm van gesprekken, organiseren van bezoeken door scholieren aan moskeeën, synagoge etc. georganiseerd. Ook voert Rotterdam-Rijnmond een actief beleid op het bereiken van jongeren. Hiertoe is door Solve van de Erasmusuniversiteit een enquête uitgevoerd.

Via praten en afstemming met andere afdelingen worden we weer op nieuwe ideeën gebracht waardoor we vernieuwend kunnen werken.

Er is een land waar ouderen willen wonen Socrateslezing door Hedy d'Ancona

Zijn ouderen alleen maar sociaaleconomische lastposten of blijven we ze als volledig mens zien, in kwetsbaarheid en behoefte aan zelfstandigheid? Op zondagmiddag 28 mei hield Hedy d'Ancona de Socrateslezing onder de titel *Er is een land waar ouderen willen wonen: een pleidooi voor de emancipatie* in de Rode Hoed in Amsterdam. Naast de lezing was er een nagesprek onder leiding van Hadassah de Boer en een optreden van PRA Muziektheater. De link naar de tekst en livestream van de lezing kunt u downloaden via onze website: www.humanistischverbondenhaag.nl/Actueel.

Socrates en Orúnmilà

Tijdens het Humanistisch Café van 29 juni 2017 gaat Luc Meuwese in op de Afrikaanse filosofie, gebaseerd op het werk van auteur en filosoof Sophie Olúwolé.

In 2014 was zij een van de G8-filosofen van Filosofie Magazine. Haar werk heeft een grote bijdrage geleverd aan het denken over het bestaan van een authentieke Afrikaanse filosofie.

In haar boek Socrates en Orunmila deelt Sophie Oluwolé met ons haar wonderbaarlijke ontdekkingen over de Afrikaanse filosoof Orunmila, die leefde ten tijde van Socrates. Beide filosofen hebben zelf geen woord op papier gezet. Maar hun werk vertoont wel opvallende inhoudelijke overeenkomsten en interessante verschillen. Aan de hand van deze denkers beschrijft Oluwolé hoe de Afrikaanse en westerse filosofie allebei een andere weg zijn ingeslagen. Bovenal toont ze aan dat de menselijke behoefte aan filosofie universeel is.

Colofon

Bestuur

Henk Bakker (voorzitter)
Inge Camfferman (secretaris)
Kees Overmeer (penningmeester)
Marianne Banning-Mul (lid)
Hans Gouweleeuw (lid)
Luc Meuwese (lid)

Secretariaat

Judith Mos

Adres: Prinsegracht 27, 2512 EW Den Haag

Telefoon: 06 - 573 70 445.

E-mail: info@humanistischverbondenhaag.nl

Website: www.humanistischverbondenhaag.nl

Redactie Ledenbericht

Inge Camfferman

Het Humanistisch Verbond, afdeling Den Haag-Haaglanden is een afdeling van het landelijk Humanistisch Verbond en werkt vanuit de statuten en het huishoudelijk reglement van het Humanistisch Verbond.

Vormgeving en druk

Pasmans Drukkerij, Den Haag

Oplage: 700 exemplaren

Het Ledenbericht verschijnt 4x per jaar